

■ Nou proiect de lege: cum ar putea angajatorii să-și fidelizeze salariații prin Pilonul II de pensii
PAGINA 3

■ TradeVille: Agroserv Măriuța dă semne de revenire
PAGINA 9

■ Ministrul Educației: "Abordate corect, crizele sunt și oportunități de progres"
PAGINA 10

■ Inițiativă digitală fără precedent: UNESCO a inaugurat muzeul virtual al obiectelor furate
PAGINA 10

■ "Poluanții eterni" pun Europa în alertă
PAGINA 10

■ Zidul de drone de pe Flancul Estic - prioritatea liderilor europeni
PAGINA 12

GRAM AUR = 528,0976 RON

FRANC ELVEȚIAN = 5,4253 RON

EURO = 5,0811 RON

DOLAR = 4,3247 RON

CORRESPONDENȚĂ DE LA NISIPURILE DE AUR

Lucian Bădârcea, IRI Travel: "Trecerea la moneda euro nu va aduce scumpiri exagerate în Bulgaria"

Trecerea Bulgariei la euro de la 1 ianuarie 2026 nu va avea o influență puternică asupra prețurilor din țară, dar operatorii din turism din țara vecină consideră, deocamdată, că nu vor fi afectați. Asta deoarece ei vor primi plăți în euro din companiile din România, iar prețurile apar și acum în leva și în euro. Cu alte cuvinte, trecerea Bulgariei la moneda euro la 1 ianuarie 2026 va fi prea puțin sesizabilă pentru operatorii din turism din țara vecină. Ei își vor primi banii ca și până acum și de aceea am în stat să nu mărească prețurile foarte mult. Va

fi o ușoară diferență ca în fiecare an, dar să nu fie justificată cumva de această trecere la o nouă monedă, pentru că ei oricum își primeau plata în euro. Acum, orice țară care trece la moneda euro experimentează această creștere ușoară de prețuri. Din ce am înțeles, toată lumea încearcă să crească acum în perioada a sa prețurile pentru a fi la nivelul care trebuie în momentul din ianuarie 2026. Dar noi am sfârșit hotelieri și nu exagerăm, să rămână cumva într-o marjă de creștere cuprinsă între 5% și maximum 10%, pentru a avea vânzări și la anul. Este interesul lor să-și ocupe hotelurile, să nu existe o diferență foarte mare de prețuri, pentru că oricând turizii pot găsi alternative".

Mai mult, CEO-ul companiei IRI Travel a atras atenția că o majorare excesivă a prețurilor îi va împinge pe turizii să se reorienteze către alte meleaguri.

"Adică există Grecia, există Turcia și România, și în astfel de cazuri poate să intervină psihologia maselor, să zi-

cem așa tu stăi român, care poate percepe această majorare excesivă pusă pe seama trecerii la moneda euro ca un semnal pentru o întoarcere către turismul din țară, spre litoralul românesc. Noi, având încă moneda noastră națională, prețurile ar putea să li se pară mai mici și atunci ei, cu siguranță, sau nu mai aleg Bulgaria, vor merge spre România sau cei care plătesc în euro s-ar putea îndrepta spre Grecia sau Turcia.

Deci de aceea noi i-am sfătuit pe partenerii noștri, pe turismatorii bulgari să încerce să vorbească cu managerii hotelurilor să mențină același preț și aceleași tarife în anul 2026 pentru a nu de stabiliza piața. Până la urmă este în interesul lor. Noi îi promovăm, bineînțeles, vindem, dar noi ca agenție turistică putem să ne adaptăm, putem să ne orientăm spre destinații care sunt căutate.

GEORGE MARINESCU
(continuare în pagina 11)

Avertisment BCE: Prețurile alimentelor nu mai pot fi ignorate de băncile centrale

Trecerea la moneda euro nu va avea o influență puternică asupra prețurilor din țară, dar operatorii din turism din țara vecină consideră, deocamdată, că nu vor fi afectați. Asta deoarece ei vor primi plăți în euro din companiile din România, iar prețurile apar și acum în leva și în euro. Cu alte cuvinte, trecerea Bulgariei la moneda euro la 1 ianuarie 2026 va fi prea puțin sesizabilă pentru operatorii din turism din țara vecină. Ei își vor primi banii ca și până acum și de aceea am în stat să nu mărească prețurile foarte mult. Va

CALIN RECHIA

Deși gușă de inflație a băncilor centrale este definită în raport cu dinamica anuală a indicelui total al prețurilor de consum, majoritatea comunicatelor de politică monetară amintesc de indicele de bază al prețurilor, din care sunt excluse elementele volatile, cum sunt prețurile alimentelor și energiei.

Accentul se pune pe volatilitatea prețurilor alimentelor și energiei mai ales atunci când băncile centrale eriză să majoreze dobânzile pentru readucerea inflației la nivelurile țintite și pentru a evita riscul de a deveni o politică monetară mai restrictivă din cauza volatilității este temporară.

Creșterea accelerată a prețurilor de consum din ultimii ani, atât la nivelul economiilor dezvoltate, cât și al celor emergente, în special la nivelul segmentului alimentelor și energiei, a ridicat mai multe semne de întrebare cu privire la modul în care băncile centrale aleg să urmărească și să gestioneze obiectivul declarat al stabilității prețurilor, mai ales atunci când definiția stabilității include o creștere exponențială a nivelului prețurilor, însoțită de scăderea exponențială a puterii de cumpărare.

În acest context, economiștii de la BCE au publicat o analiză sub titlul "When groceries bite: the role of food prices for inflation in the euro area", unde arată că avansul rapid al prețurilor alimentelor ar deveni extrem de relevant pentru politica monetară, deoarece conduce la creșterea semnificativă a așteptărilor inflaționiste.

Cu alte cuvinte, la nivelul BCE se recunoaște că așa-numita "inflație core" a devenit irelevantă pentru deciziile de politică monetară.

Analiza include o comparație între

total al prețurilor de consum și a indicelui prețurilor alimentelor, care arată că inflația la nivelul produselor alimentare este mult mai mare în ultima perioadă (vezi graficul 1).

"O treime dintre consumatori din zona euro consideră că nu își va putea permite să cumpere alimentele pe care și le-ar dori", scriu economiștii de la BCE, în condițiile în care "prețurile alimentelor rămân la un nivel ridicat, cu o treime mai mari decât înainte de pandemie".

Având în vedere dimensiunile a fenomenului inflaționist din zona euro este reflectată, însă, mult mai bine evoluția indicilor armonizați ai prețurilor, care evidențiază persistența fenomenului, în ciuda temerării creșterilor anuale (vezi graficul 2).

Persistența este evidențiată și în analiza de la BCE, unde se arată că "diferența care s-a creat între prețurile alimentelor și prețurile generale este mult mai mare și mai persistentă decât în trecut".

Alte două motive semnificative pentru care prețurile alimentelor prezintă un interes deosebit pentru politica monetară pornesc de la faptul că "prețurile alimentelor afectează pe totatăl lumea în permanență și influențează și anticipările privind inflația", iar "creșterea prețurilor alimentelor afectează mai puternic gospodăriile mai sărace decât pe cele ale".

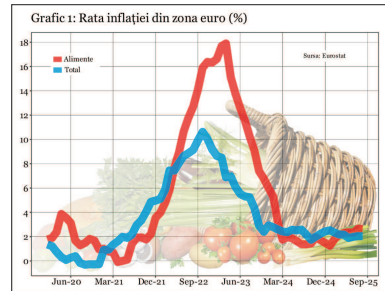
Analiza de la BCE arată că prețurile alimentelor din zona euro au crescut cu circa 33% de la sfârșitul anului 2019 până în prezent, conform datelor de la Eurostat, pe fondul unor creșteri de 37% în Germania, 27% în Franța sau 34% în Spania. Cele mai mari creșteri s-au observat în Țările Baltice, de peste 50%. Creșterea din țara noastră a depășit 58% în același interval.

Conform datelor de la Eurostat, persistența fenomenului inflaționist, atât prin importanța în evoluția nivelului general al prețurilor, dar mai ales din punct de vedere al evoluției prețurilor alimentelor și energiei, este mult mai accentuată în România (vezi graficul 3).

În aceste condiții, amânarea creșterii dobânzilor de politică monetară de către BNR nu face decât să amplifice dezechilibrele macroeconomice, mai ales scând persistența inflației la nivelul produselor alimentare a ajuns să fie recunoscută la nivelul BCE.

Mai mult, creșterea dezechilibrelor macroeconomice va fi însoțită de creșterea mult mai mare a tensiunilor sociale, deoarece, așa cum subliniază economiștii de la BCE, creșterea prețurilor alimentelor afectează mult mai puternic gospodăriile sărace, un fenomen amplificat de creșterea simultană a prețului energiei.

(continuare în pagina 11)

Republica Moldova-Ucraina-România Un triumghi cu laturi subrede

Cornel Codiță

Relațiile România-Ucraina, de la declararea independenței sale de stat și până la războiul din 2014, au fost deosebit de "încinse" și "tensiune". Că vremea sovietică, în multe intermedii, Moscova și la începutul anilor 2000, Ucraina a marcat importanța prezenței negative asupra României și a colaborat din plin la acțiunile înfăptuite de Moscova pentru a împiedica o apropiere europeană a României, astfel prin aderarea la UE, ci, mai ales, la NATO.

Rezultatele votului din R. Moldova aduc în prim plan nu doar modificările importante care au loc pe scena politică a țării vecine, ci și importanța articulațiilor politice din triunghiul R. Moldova, Ucraina, România. Să le lămurim deci, pe rând.

Cu siguranță, ca colaborări, relațiile R. Moldova-România au căpătat, în cele trei decenii și jumătate de la dizolvarea URSS și recunoașterea internațională a R. Moldova ca stat independent, o greutate vizibilă. Care contază, nu doar din plan local, ci și european. Nu este nici

pe departe decisivă, dar nici care mai poate fi trecut ușor cu vederea, ori acolo unde calculele diplomatice și politice. Altfel cât a fost, ajutorul economic al României pentru R. Moldova, mai ales în momentele critice ale unor virfuri de criză, provocate cu bună știință de Moscova, a marcat diferența esențială dintre "prețuri" și "nepreturi". Altfel cât a fost, ajutorul politic dat de România pentru înțelegerea R. Moldova pe traseul apropiării și integrării europene a însemnat enorm, nu doar la Chișinău, ci și la Bruxelles.

(continuare în pagina 3)

Previziuni: Euro va continua să se aprecieze, după un avans de 12% în 2025

● Marile bănci americane văd moneda unică la peste 1,20 de dolari, de la 1,17 dolari în prezent

Moneda unică europeană înregistrează cea mai mare creștere de după 2017, iar tendința ascendentă se va menține, după cum prevăd băncile de pe Wall Street, în condițiile în care investitorii globali fac hedging pentru expunerea la dolarul american, sugerând că euro va atinge în curând la un curs de 1,20 dolari, conform unei analize Financial Times (FT).

Euro s-a apreciat cu peste 12% față de dolar în acest an, pe fondul unui mix de opțiuni sm reînnoit cu privire la creșterea zonei euro și temeri legate de agenda președintelui american Donald Trump, care a creat ceea ce șefa Băncii Centrale Europene (BCE), Christine Lagarde, a numit un "moment global euro". Moneda unică europeană a atins un maxim al ultimilor patru ani, de peste 1,19 dolari, în luna septembrie.

Marile bănci de investiții, inclusiv Goldman Sachs, JPMorgan și UBS, anticipează că euro, care a scăzut ușor în prezent, la 1,17 dolari, va depăși

pragul de 1,20 dolari în lunile următoare, pe motiv că Rezerva Federală a SUA (Fed - banca centrală americană) continuă să reducă ratele dobânzilor, diminuând o parte din beneficiile deținătorilor de active în dolari.

Un factor semnificativ pentru creșterea monedei euro a fost graba în stabilirea de face hedging pe expunerea la dolar, prin contracte care, în fapt, reprezintă un pariu pe euro.

"Am văzut doar vârful aisbergului investitorilor globali care face hedging pe expunerea la dolar", declară, citat de FT, Peter Schaffrik, strateg macro global la RBC Capital Markets, adăugând: "Acesta este motivul slăbirii dolarului, și mai sunt multe de așteptat".

Goldman Sachs: Euro - la 1,25 dolari în următoarele 12 luni

În mod special, fondurile mari de pensii din unele țări își ridică nivelul de acceptare a riscului față de dolar de la un nivel scăzut, observă analiștii.

Goldman Sachs se așteaptă ca euro să atingă 1,25 dolari în următoarele 12 luni. JPMorgan preconizează că moneda unică va atinge 1,22 dolari până în martie 2026, iar UBS Investment Bank se așteaptă la 1,23 dolari înainte de sfârșitul acestui an.

În medie, analiștii băncilor de investiții estimează că moneda unică va depăși pragul de 1,20 dolari în al treilea trimestru al anului viitor, conform Bloomberg. Acest lucru ar afecta exportatorii din regiune și ar testa, de asemenea, confortul BCE față de aprecierea monedei.

Costul acoperirii expunerii la dolar pentru investitorii europeni este legat de ratele dobânzilor din SUA, care se așteaptă să scadă în anul următor, eliminând o parte din decalajul față de dobânzile de politică monetară a BCE. Experții în curs valutar se așteaptă ca acest lucru să stimuleze o nouă explozie de acceptare a riscurilor față de dolar.

"Pe măsură ce diferențialul de rata dobânzii se include, acoperirea riscurilor devine potențial mai ușor de im-

plementat", susține Jackie Bowie, director pentru Europa, Orientul Mijlociu și Africa la firma de consultanță Chatham Financial.

Exportatorii europeni trag un semnal de alarmă

Exportatorii europeni au tras deja un semnal de alarmă cu privire la impactul unui euro puternic asupra profiturilor lor și au avertizat că o creștere prelungită i-ar afecta mai mult.

O depășire a pragului de 1,20 dolari/euro ar ridica, de asemenea, întrebări pentru BCE - dacă ar trebui să accepte reducerea ratelor dobânzilor, având în vedere potențialul de presiune descendentă asupra inflației din cauza creșterii euro.

Nivelul de 1,20 de dolari era încă "o limită" pentru factorii de decizie a BCE, consideră Thomas Wieland, strateg-șef pe macroeconomia europeană la T Rowe Price.

A.V.

(continuare în pagina 12)